Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nro. 28. Dnia 14. Lipca 1855.

Rzut oka na prawodawstwo Austryi w r. 1853.

(Ciąg dalszy. Obacz Nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 25 i 26 Dod. tygod.)

XVII. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 10. listopada, 1853 mocą którego wydane zostały dla Węgier i krajów pobocznych osobne postanowienia karne względem przestępstwa przeciw kwarantanie.

Jak długo państwo uznaje potrzebę utrzymywać na pewnych granicach zakłady przeciw sprowadzeniu zarazy do kraju, dopóty istnieć muszą pewne postanowienia karne na przekroczenia odnośnych postanowień. Wydany w tym względzie dla innych krajów koronnych patent z roku 1805, zaprowadzono teraz z niektóremi dodatkami i zmianami w Węgrzech. Zaprowadzenie tego patentu było tem potrzebniejsze, zwłaszcza, że nowa powszechna ustawa karna niezawiera żadnych postanowień, względem karania przestępstw przeciw kwarantanom.

XVIII. Nowy regulamin adwokatury w Siedmiogrodzie.

Ta ustawa zaprowadzona została od stycznia 1854 na miejsce prowizorycznego regulaminu adwokatury wydanego dla Siedmiogrodu już w roku 1852, o którym juz była wzmianka w naszem pismie. Niektórzy są tego zdania, że państwo niepowinno wywierać żadnego wpływu na mianowanie i urzędowanie adwokatów; bronią w tym względzie zasady wolnej konkurencyi, utrzymujac, że publiczność sama najlepiej zdoła ocenić zdolność i poczciwość adwokata.

Na to można odpowiedzieć, że daleko więcej przewazające powody mówią za tem, ażeby rząd wpływał na mianowanie i urzędowanie osób powołanych do zastępywania stron w sądach. Najsamprzód wymaga wykonywanie adwokatury teoretycznego i praktycznego wykształcenia, nim adwokat przypuszczony być może do samoistnego zastępywania stron, inaczej nabywaliby adwokaci tego wykształcenia kosztem klientów. W każdem rzemieśle wymaga się pewnych lat nauki i wprawy, a jednak zatrudnienie adwokata niemoże iść w porównanie z żadnem rzemiosłem. W adwokaturze zachodzi podobny stosunek jak w zawodzie lekarskim. Publiczność ma prawo wymagać od rządu, ażeby do praktyki lekarskiej przypuszczano tylko takie osoby, które się wykazać mogą pewnemi teoretycznemi i praktycznemi wiadomościami, zachodzi tylko ta rónica. że względem lekarzy zachować można zasadę wolnej konkurencyi, gdy przeciwnie liczba adwokatów musi być do pewnego stopnia ograniczona. Lekarz utrzymuje się z honoraryów za leczenie chorych, pewna liczba ludzi daje tylko pewny procent chorych, pomnożenie tego procentu niepolega w mocy lekarzy, na pewnem terytoryum może się przeto utrzymać tylko pewna liczba lekarzy. Adwokat zaś utrzymuje się z honoraryum za spisywanie dokumentów, za przeprowadzenie procesów prawnych w imieniu stron, w ogóle za prowadzenie interesów innych osób, i rzeczywiście może przewrotny człowiek w tym zawodzie pomnażać sprawy ze szkodą klientów i przydłużać procesa. Doświadczenie uczy, że niejeden pokątny pisarz za pomocą podżegania stron, za pomocą intryg i kruczków do tego stopnia rozjątrzyć może mieszkańców swej okolicy lub jakiego miasta, że u władz publicznych całe stosy niepotrzebnych aktów się mnożą. Niemasz w świecie ustawy, w którejby wszystkie w rzeczywistości zdarzające się wypadki jasno i wyraźnie były orzeczone. Gdyby rząd nieograniczał liczby adwokatów, natenczas niezawodnie namnożyłoby się procesów bez końca, a największą ztąd szkodę ponosiliby niezawodnie klienci, przyczyniając sie koniecznie do utrzymania zbyt wielkiej liczby adwokatów; sama zaś adwokatura stałaby się niejako zwyczajnem rzemiosłem dybiącem głównie tylko na zysk.

Rząd z resztą wpływa tylko o tyle na instytucyę adwokatów, o ile tego wymaga potrzeba zapobiezenia nadużyciom. To widzimy w pomienionym regulaminie, w którym orzeczone są następujące przedmioty: Warunki do osiągnięcia adwokatury (wiadomości, — nienaganny charakter, — pełnoletność, prawo obywatelstwa); prawa i obowiązki adwokatów: wewnętrzna organizacya instytucyi adwokatów za pomocą wydziałów, władza dyscyplinarna nad adwokatami, uchylenie od adwokatury.

Szczególnie z rozdziału o wydziałach adwokatów przekonać się można, że staraniem rządu jest, ażeby się stan adwokatów o własnej sile utrzymywał na tym stopniu godności i doskonałości, jak tego wymaga ważny i szanowny ten urząd. Do zakresu działania wydziałów adwokatury należy mianowicie ocenianie podań o upróżnione posady adwokatów, przedkładanie projektów od zmian i ulepszeń w postępowaniu prawnem i w urzędowaniu adwokatów, utrzymywanie honoru i godności stanu adwokatów za pomocą ścisłego czuwania nad działaniem, moralnością, tudzież nad prawami i obowiązkami adwokatów, nadzór i władza dyscyplinarna nad kandydatami do adwokatury i t. p.

Na szczególną uwagę zasługuje jeszcze §. 30 regulaminu adwokatów w Siedmiogrodzie, z którego się wyraźnie okazuje, że rząd tylko w interesie stron wpływa na urzędowanie adwokatów. Wspomniony bowiem paragraf opiewa: „Adwokaci, którzy zuchwałe obejmują procesa, rozporządzeń sądowych niepełnią, którzy się dopuszczają niepotrzebnej rozwlekłości, rozmyślnego pomnażania kosztów, przydłużania i zawikłania procesów, nadużycia środków prawnych lub nieuzasadnionego pomnażania terminów sądowych; którzy w pojedynczych sprawach bez potrzeby rozpoczynają pisemne pertraktacye, którzy na terminach sądowych albo wcale niestają albo nieprzygotowani na takie termina przychodzą, — którzy z nieuwagi, opieszałości, niewiadomości lub z namysłu tamują tok sprawy, albo swych klientów narażają na niebezpieczeństwa lub straty, albo w ogóle przekraczają przepisy ustaw; — tacy adwokaci mają surowo być karani."

Taki nadzór nad adwokatami ze strony rządu zasługuje zaiste tylko na wdzięczność wszystkich dobrze myślących obywateli państwa.

Zwracając uwagę na powyżej przytoczone ponajwiększej części obszerne ustawy rozciągające się bądź na całe kraje, bądź na stosunki prawne w ogóle, musimy tu raz jeszcze powtórzyć, że rok 1853 w sądowniczem prawodawstwie Austryi stanowić będzie znakomitą epokę.

E) Ustawy i rozporządzenia w zakresie ministerstwa handlu i finansów, do czego policzone są także sprawy górnicze.

Zestawiamy razem te dwie gałęzie, częścią ponieważ zostają między sobą w ścisłym związku, częścią ponieważ obydwie rzeczywiście pod jedną zostają dyrekcyą.

Najważniejsze prace legislacyjne tyczące się handlu, przytoczyliśmy już w rozdziale ad *A.)*, ponieważ się odnoszą głównie do stosunków handlowych Austryi z zagranicą, w zawodzie finansowym zaszły najliczniejsze reformy już przed rokiem 1853, jednak i w tym roku wyszły w obudwu względach uwagi godne ustawy i rozporządzenia, mianowicie:

I. Patent cesarski z dnia 26. stycznia 1853, mocą którego wydane zostały nowe postanowienia prawne względem taks depozytowych.

Zdarza się często, że państwo przechowuje dłuższy czas kosztowne ruchomości osób prywatnych, n. p. całe masy sukcessyjne, majątek małoletnich i t. p.; przechowanie tych rzeczy połączone jest z znacznemi wydatkami, rząd bowiem utrzymywać musi na ten cel bezpieczne lokalności, sprawiać kosztowne kasy, utrzymywać urzędników do zarządu depozytów, dodawać warty i inne ponosić koszta. Słuszna przeto, ażeby osoby na których korzyść rzeczy się przechowują, wynagradzały część kosztów tego przechowania, równie jak w podobnych wypadkach według ustaw cywilnych i osoby prywatne mają prawo żądać wynagrodzenia. Ta należytość jest w c. k. urzędach i kasach według przepisów pomienionej ustawy

bardzo mierna, i stosuje się albo *a)* według wartości depozytu i według czasu przechowania, albo *b)* tylko według czasu. Osoby małoletnie i kurandy są przytem uwzględnione o tyle, iż należytość się wymierza według czasu Paragraf 5 zawiera niektóre wyjątki od zobowiązania do opłaty taksy depozytowej i między innemi uwalnia od taksy mianowicie kwoty deponowane dla zabezpieczenia lub opłaty indemnizacyi za zniesione ciężary gruntowe.

II. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 6. lutego 1853. względem przyznania indemnizacyi za zniesioną dziesięcinę górniczą w Czechach, Morawii i Szląsku.

Dla przeprowadzenia najwyższego patentu z dnia 11. lipca 1850, mocą którego w Czechach, Morawii i Szląsku zniesiono pobieraną potąd ze strony duchowieństwa i właścicieli ziemskich tudzież miasta Pragi i niektórych korporacyi dziesięcinę od produktów górniczych, ustanowione zostały stosownie do pomienionego rozporządzenia ministeryalnego komisye, których zadaniem jest oznaczać według pewnych norm wynagrodzenie za zniesione emolumenta.

III. Cesarskie rozporządzenie z dnia 19. marca 1853, względem należytości od przeniesień majątku.

Ta ustawa uzupełnia po części i wyjaśnia najwyższy patent względem należytości z roku 1850 na podstawie zebranych odtąd doświadczeń. — Żadna może ustawa nie zostaje w tak ścisłym związku z stosunkami obrotu jak pomieniony patent względem należytości od spraw jurydycznych, dokumentów, pism i czynności urzędowych; naturalną więc rzeczą, że podobne należytości dopiero w praktyce dokładnie oznaczyć się dają. Jeżeli bowiem ustawa zbyt jest ogólna, wtedy zastosowanie jej do szczegółowych wypadków staje się trudnem, jeżeli zaś zbyt kazuistyczna, tedy zazwyczaj niejest zdolna wyczerpać wszystkie kategorye czynności podpadających opłacie. Ustawa z roku 1850 jest pod każdym względem praktyczna, podzielona bowiem na dwie części; pierwsza obejmuje ogólne zasady, druga wyszczególnia w specyalnym taryfie dokumenta i akta podpadające opłacie; jednak pomimo wszelkiej staranności w wypracowaniu niepodobna było obejść się bez późniejszych uzupełnień, szczególnie w ważnej części względem przeniesień majątkowych, gdzie wymiar procentów bardzo jest rozmaity i częstokroć niemałym podpada trudnościom, zwłaszcza jeżeli strony rozlicznych używają środków, by się uchylić przynajmniej częściowo od opłaty, z zabezpieczeniem wszakże całości nabytych praw. Pomienione najwyższe rozporządzenie podaje więc równie przynależnym władzom jak i stronom jasne i dokładne normy i uchyla wątpliwości, jakie wynikły podczas więcej niż trzechletniego praktycznego zastosowania. (D.c.n.)

Obrót handlu krajowego w kwietniu 1855.

Podziałem według porządku nowej taryfy z 1. stycznia 1854.

(Obacz Nr. 1, 11, 14, 17 i 21 Dodat. tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Kakao surowe w łupkach i pestkach	„	2,14.30	1,76.51	—
„ mielone i tarte . .	„	19.00	—	—
Kawa surowa i surogaty .	„	383,38.65	251,59.81	28,84.84
„ palona	„	1.00	—	1.59
Korzenie pospolite . . .	„	25,22.52	36,00.52	4,57.98
„ przednie . . .	„	6,02.64	1,44.84	—
„ najprzedniejsze .	„	2,13.32	1.77	7.38
Owoce południowe przednie	„	129.01.87	33,29.86	12,27.33
„ „ średnie	„	209,52.09	159,47.64	23,28.50
„ „ pospolite	„	45,05 06	29,03.00	6,25.12
Herbata	„	300,40.12	9,80 76	4,48.52
Cukier rafinowany . . .	„	51,52.58	15,20.36	65,51.02
Syrop cukrowy	„	—	1,10.25	—
Tabaki dla prywatnych . .	„	31.82	24.14	66.66
Zboże, pszenica, orkisz .	„	177,05.00	117,45.00	1465,37.00
„ ze związku celnego .	„	—	1516,18.00	—
„ żyto, kukurudza, hreczka	„	201,03.00	835,40 00	19999,01.00
„ ze związku celnego .	„	—	6083,16 70	—
„ jęczmień, słód, owies.	„	88,22.50	64,43.50	1205,65.00
„ „ „ ze związku celnego	„	—	4170,08.58	—
Ryż	„	56,29.14	451.70.00	—
Mieliwo i mąka	„	41,88.12	12.56.50	1040,07.25
„ z związku celnego .	„	—	317,00.00	—
Rośliny, nasiona olejne . .	„	19,13.94	2,16.00	59.36
„ bliżej nieoznaczone .	„	20,67.08	106,26 14	—
Ryby, śledzie, sztokfisz .	„	14,52.84	1,86.00	14,45.92
Bydło rzeźne, woły, byki .	sztuk	11	—	511
„ krowy i cielęta . . .	„	2	—	21
Owce	„	7	—	7413
Nierogacizna	„	22	28	1626
Konie	„	95	—	248
Skórki i skóry	funtów	13,40.00	32,32.85	10.00
Futra	„	36.00	6,08.54	—
Tłuszcz i łoje	„	1321,18.00	147,09.25	745,89.28
Oliwa	„	116,57.70	38 91.30	10,73.23
Oliwa z terpetyną mieszana	„	10,03.00	—	—
Trunki palone, spirytus, wódka, arak, rum . .	„	89,84.50	129,58.69	91.58
Likwory i słodzone trunki .	„	5,66.94	7.00	9.35
Wino butelkowane . . .	„	21,88.16	24,28.00	—
„ w beczkach	„	90.00	8,53.06	—
„ moldawskie	„	—	—	2084,23.22
	stóp kubicznych			
Drzewo na opał	„	72	—	720
„ transportem lądowym	„	1380	2444	35725
„ fabryczne	„	—	—	1417
„ transportem lądowym	„	411	596	504

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Materye farbierskie: kosznila, indygo	„	2,57.80	—	—
Żelazo surowe	„	11,50.00	2,15.00	—
„ lane	„	50.50	—	—
Stal	„	—	5,42.70	—
Blacha żelazna bielona . .	„	19,15.00	11.71.80	2,20.00
„ ze związku celnego	„	—	16,13.88	—
Żelazo w sztabach . . .	„	—	2.35	3,30.84
„ „ ze związku celnego	„	7.50	—	—
Bawełna w przędzy surowa, wata .	„	—	—	1,06.02
„ bielona . . .	„	9,64.00	6,71.10	1,39.02
„ farbowana . .	„	6,14.20	—	7.00
„ ze związku celnego	„	—	83.04	—
Przędza lniana	„	—	—	21.71
„ „ ze związku celnego . .	„	—	3.70	—
Wyroby bawełniane średnie	„	6,88.80	35.15	2.00
„ „ ze związku celnego . .	„	2.80	74.90	1.35
„ „ przednie .	„	4,63.30	—	97.70
„ „ ze związku celnego . .	„	—	89.90	—
„ „ najprzedniejsze . . .	„	10.10	—	—
Wyroby lniane najpospolitsze	„	0 70	11,77.95	2.50
„ „ pospolite . .	„	9.00	—	1.30
„ „ średnie . .	„	0.58	—	—
ze związku celnego . .	„	0.20	1.10	—
„ „ przednie . .	„	2.00	—	—
„ „ ze związku celnego .	„	10.85	1.00	—
Wyroby wełniane pospolite	„	7,51.50	—	—
„ „ średnie . .	„	13,80.60	71.15	3,80.84
ze związku celnego . .	„	1,68.18	1,70.28	0.75
„ „ przednie .	„	1,17.10	3.20	0.80
„ „ ze związku celnego .	„	0.27	24.45	—
„ „ najprzedniejsze . . .	„	2.00	15.00	0.15
„ „ ze związku celnego . .	„	5.20	—	—
Wyroby jedwabne przednie	„	24.41	0,35	18.48
„ „ ze związku celnego . .	„	13.15	17.93	—
„ „ pospolite .	„	29.20	7.01	—

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Wyroby jedwabne ze związku celnego	„	—	24 30	—
Suknie i stroje pospolite .	„	56.10	23.24	14.30
„ „ przednie .	„	12.49	30.20	—
„ „ naj rzedniejsze . .	„	4.55	13.61	—
Papier posledni	„	1.00	—	1,04 28
„ przedni	„	—	31.50	—
„ ze związku celnego.	„	17.80	20,93.55	—
„ najprzedniejszy . .	„	—	0.30	—
„ ze związku celnego .	„	13.21	28,85	—
Wyroby papierowe . . .	„	1,35.49	43.73	1,20.27
„ ze związku celnego	„	3,43.35	97.39	—
Wyroby kuśnierskie surowe	„	11.00	—	—
Skóry surowe	„	36,13.00	—	47.00
„ ze związku celnego .	„	1 25	12,65.58	—
„ przednie	„	2.00	—	—
„ ze związku celnego .	„	—	3,47.68	—
Wyroby skórzany i z gumy pospolite .	„	3.12	—	19.94
„ „ ze związku celnego .	„	5.20	—	—
„ „ przednie .	„	11.37	22.80	—
Portfeuille i paski	„	—	1,48.69	—
Takież ze związku celnego .	„	3.25	10.80	—
Rękawiczki	„	0.20	0.32	—
Wyroby kościane	„	2.92	5.45	—
„ „ ze związku celnego. .	„	2.20	4.00	—
Wyroby drewniane najpospolitsze	„	1,03.57	5,73.00	9,40.81
„ „ przednie	„	—	3.80	4.48
Posadzki, furnir ze związku celnego	„	—	73.25	—
Wyroby drewniane najprzedniejsze .	„	3.00	11.28	—
„ „ ze związku celnego	„	—	3,08.00	—
Wyroby gliniane najpospolitsze . .	„	—	18,23.00	—
„ „ pospolite .	„	4,64.00	—	17.28
Wyroby gliniane ze związku celnego	„	35.00	13.50	—
„ „ średnie .	„	—	—	7.14
„ „ ze związku celnego	„	—	5,21.33	—
Porcelana ze związku celnego	„	—	4.00	—
Porcelana najprzedniejsza .	„	1,20.00	—	—
„ ze związku celnego	„	—	18.90	—
Wyroby żelazne najpospolitsze .	„	10.00	10.00	—
„ „ ze związku celnego . .	„	—	63,11.80	—
„ „ poslednie .	„	8.00	13.05	—
„ „ ze związku celnego. .	„	0.30	31,00.59	—
„ „ przednie .	„	56.35	1,04.05	25.88
„ „ ze związku celnego . .	„	3,14.06	177,06.74	2.00
Wyroby kruscowe . . .	„	4,88.50	57.63	23.80
„ „ ze wiązku-celnego .	„	0.18	21.98	—
Maszyny żelazne	„	7,47.00	99,54.92	—
Drobne towary najprzedniejsze . . .	„	35.03	1,49.31	1.70
„ „ przednie . .	„	35.59	31.19	—
„ „ ze związku celnego . .	„	—	18.60	—
„ „ pospolite . .	„	53.68	18.15	—
„ „ ze związku celnego . .	„	—	23.05	—
Preparata chemiczne przednie .	„	54.07	46.00	1.35
„ „ ze związku celnego	„	0.30	2,02.16	—
Mydło proste	„	1,09.42	1,19.48	6.00
„ pachniące	„	72.00	0.82	—
Książki, mapy, muzykalia .	„	3,71.08	6,88.98	—
Obrazki i litografie . . .	„	1,63.19	7.10	69.00

Wywóz za granicę.

Wywieziono		z Galicyi	z Krakowskiego	z Bukowiny
Zboże: pszenica, orkisz	Funtów	99,00.00	1,76.00	—
„ żyto, kukurudza, hreczka	„	153,78.00	42,56.00	—
„ jęczmień, owies . .	„	26,27.00	58,60.00	—
Mąka i mieliwo	„	30,02.00	42,30.00	—
Skórki i skóry surowe , .	„	—	159,22.00	—
	Funtów			
Siarka	„	—	3,70.00	—
Potaż	„	—	13,04.00	—
Kobalt	„	—	674,28.00	—
Gałgany	„	—	35,84.45	—
Bawełna surowce	„	2,57.00	—	—

Notatki z podróży archeologicznej po Galicyi.

(Obwód Wadowicki.)

Korespondencya Józefa Łepkowskiego do Gazety warszawskiej r. 1853.

(Dalszy ciąg. Ob. Nr. 20, 21, 22, 25 i 26 Dodat. tygod.)

List III. (Dokończenie.)

Z pod Babiej góry d. 28. sierp. 1853.

Już mgły nocy okrywały okolicę, kiedyśmy pośpieszyli ku naszej leśniczówce. Tu spotkałem p. Feliksa Berdau, magistra farmacyi, adjunkta dyrektora ogrodu botanicznego krakowskiego, wracającego także z górskiej wycieczki. Był łaskaw użyczyć mi swoich notatek, a więc i z nich pozwalam sobie podać wyjątki. — „Kępa Karpat, w której się mieści Babia góra, zwana Beskidem zachodnim, leży między 36⁰40' a 37⁰20' dług. wschod. p. p. Fer. i 40⁰30' a 49⁰ 40' szer. geogra. — jest najbardziej ku północy wysunięta, stanowi przegrodę między doliną Wisły, a zachodniemi Tatry. Ciekliny tych gór łączą się z górami Rudaw węgierskich a od Tatrów przegradzają je wielkie górskie doliny. Wszystkie biegnąc od zachodu ku wschodowi są mniej więcej równoległe do siebie, przerwane jedynie w poprzek doliną Soły i Skawy. Od południa podniesienie nagłe, północne stoki łagodniejsze i sięgają szerzej w kraj; wszelka zaś pochyłość gór tych poczyna się od wierzchu działów lub kopców i jest zwolna i zdaleka przysposobiona a dopiero na zabrzeżach dolin i wyłomach rzek, jest spadek tych pochyłości nagle, pionowo miejscami ucięty. Wypływające z tych gór rzeki i potoki, lubo liczne i silnego prądu, nie tworzą przecież nigdzie znaczniejszych zrzutów i są w ogóle płytkie, przez co prócz jazów nie ma wodospadów, które w innych górach tyle się przyczyniają do ich ozdoby. Główną częścią składową jest tak zwany piaskowiec karpacki, łupek iłasty w połączeniu z łupkiem gliny chlorystycznej a miejscami wapień; granica tego pierwszego na północy kładzie zarazem kres górom, a pokłady jego w tem paśmie wznoszą się najwyżej na 5200 stóp n. p. m. Kędy się pasmo wyżej wznosi, tam też jest osadzone na węższym trzonie, przez co spadek gór ostrzejszy i przeciwnie; ale zawsze średnia szerokość tych pokładów nie przenosi 15 mil, kiedy Tatry nieprzechodzą nigdy 5 mil a wznoszą się nagle w pionowych prawie ścianach aż do 8000 stóp n. p. m. Grzbiety pasma tego wszędzie są połogie i łagodnie faliste, pokryte lasem, bez ostrych cyplisk, co już samo tyle je odróżnia od Tatrów; — zbywa im przeto na tej rzeźbie górskiej, która tworzy malowniczość i jedne tylko czubałki Babiej góry wystrzeliły nad górną granicę lasów — w krainę alpejską czyli hal, ale i te są zaokrąglone i kopcowate. Miejsc nagich, skalistych, odkrytych i z ziemi ogołoconych nie ma prawie w całej tej kępie, co przeciwnie jak w Tatrach, wyjąwszy skaliste zabrzeża na wyłomach rzeki; gdy nadto jeszcze nie wzniosły się nawet najwyższe szczyty, dużo wyżej nad górną granicę roślinności, tedy wszędzie okrywa ciemny płaszcz borów pochyłości tych gór poniżej, a powyżej porasta gruba skorupa mchów na pokładzie skalnym; same dopiero szczyty i grzbiety hal są zasute niekiedy nagiem i licznem rumowiskiem. — Razem jak się poczyna rozgórze na dolinach rzek, to jest w miejscu, gdzie rzeki po raz ostatni czynią wyłomy przez pasma gór, lub kędy w szersze doliny bez oporu już przechodzą, kończy się obszar właściwych gór, a poczynają się dopiero podgórza. Na północnych tedy stokach całego pasma od Babiej góry poczyna się roz-

gorze, nad Sołą, powyżej miasta Kęty, a nad Skawą, około Wadowic. Podniesienie tego podgórza jest tu jeszcze znaczne, dopiero ostatni jego spadek dosyć nagle ku północy uważać można z wysokości Lincz i Mogielau. — W pośród tak opisanego pasma gór — w miejscu więcej ku południowi względnie do całej Kępy, wznosi się poważnie najwyższym szczytem Babia góra, prawie pod jednym południkiem z zachodniemi stokami Tatrów. W sokość jej liczą na 5400 stóp n. p. m. Charakter kształtu taki sam jak co do dopiero opisanych pasm niższych; wierzch zaś sam spłaszczony, na ćwierć mili obszerny i skałami waki szarej w kształcie wałów zawalony — U stóp Babiej góry na około, w pośród dolin z licznemi rzekami i potokami, z legły najludniejsze w Galicyi wsie. Za pokład roślinności w ogóle służy tu gruba warstwa ziemi wilgotnej, zimnej, mało rodzajnej, w której mnóstwo rozsianych kamieni, ztad utrudniona uprawa, co jedynie przez wyzbierywanie się usuwa; ztąd wszystkie pola pełne ko ców kamiennych, porosłych jodłą, świerkiem, czeremcha, szakłakiem, malinami i goryczką. Z roślin uprawnych widziałem jedynie owies i ziemniaki, a miejscami tylko jęczmień. Miejsca nazbyt strome, zwane grapami, pokrywa zazwyczaj świerk, buk i jodła — otwartsze zaś porasta gęsto jałowiec rosnący w pień na 4 — 6 łokci; grapy obfitują w grzyby, z których samych jadalnych do 30 rodzajów naliczyłem. Postępując coraz wyżej polanami, tam kędy się owsy kończą, po nad 2400 stóp n. p. m, kończy się kraina Podhala — tu zostają sosny i nikną zimowe mieszkania ludzi, a roślinność co do szczegółowych rodzajów prawie taż sama co w krainie Podhala, mięszając się już z niektóremi rodzajami, należącemi do roślinności następnej czyli krainy Regli. Kraina ta składa pasmo w kształcie stromych opłazów sięgających 4600 stóp n. p m. i opasuje biodra Babiej góry ciemnym płaszczem lasów, złożonych z świerków, *abies pica* i jodły, *abies pectinata*, będących tu jeszcze w pełnej sile. Buki giną już od 3100 stóp; a miejsce trzemieliny, buczyny i szakłaku zastępuje: *Sambucus racemosa*, *Lanicera nigra*, *Ribes alpinum*, *Salix myrtilloides* i w. i. W ogólności rośliny z rodzin: *Orchideae*, *Irideae*, *Gentiannae*, *Rosaceae*, *Umbelliferae*, *Cruciferae*, *Personatae* i *Ranunculaceae*, w pasie tym przeważają. Na górnej granicy Regli jodły i świerki karłowacieją, — lasy nikną, a zaczyna się trzecia kraina, kraina hal i alpejskich pasz. Charakterem jej jest karłowata sosna, *pinus pumillio*, kosodrzewiną zwana, i właściwe alpejskie rośliny. W tym to pasie rozwijają się szczyty Babiej góry, której całą północną stronę gęsto porasta kosodrzew i liczne mchy: *Lecidea lecanora*, różne gatunki *parmelii* i mech islandzki — południową zaś stronę okrywa gęsto porosła bujna trawa, *Phleum alpinum*, *Poa sudetica var. hibrida*, *Festuca alpina*, *Agrestis rupestris*, *Carex airata*, i jałowiec karłowaty *Juniperus nana*. W szczelinach skał pośród rumowisk na szczycie, znalazłem: *Doronicum austriacum*, *Saxifraga Aizoozi*, *Sedum purpureum*, *Sempervivum montanum*, *Soldanela alpina*, *Sedum Rhodiola*, *Hieracium alpinum*, *Aconitum napellus*, *Juncus spadiceus*, *Rumex alpinus* i kilka innych. Gdy w przyrodzie nie ma nigdzie ostrych odgraniczeń, ale tylko powolne przejścia, ztąd też i rośliny cechujące owe krainy nie odgraniczają się prostemi liniami, ale z wolna przechodzą jedne w drugie. Z tem wszystkiem, roślinność Babiej góry jest dosyć uboga i nieprzedstawia tyle rozmaitości, co na tej samej wyżynie roślinność Tatrów. Wysunięcie jej więcej ku północy i ciągłe wiatry zachodnie, pozwalają tylko południowej stronie Babiej góry nieco roślinnością zakwitnąć.“

Tak, zapoznawszy czytelników moich blisko z ową mgłami fantazyi otaczaną Babią górą, nim w następnym liście opowiem przeszłość i archeologiczne szczegóły podgórza, pozostaje mi jeszcze dać podróżnym małą informacyę. Podróż na Babią górą z Leśniczówki za wsią Zawoją, nie jest tyle niebezpieczną ile męczącą: trwa bowiem z odpoczynkiem od 5 do 6 godzin. — Czarna hala leży w $^1/_3$ części drogi. Droga ze wsi Sidziny na Babią górę jest ledwie nie dwa razy dalszą i przykrzejszą jak z Zawoi, ale za to przechodzi się przez pasmo gór otaczających Babią górę od wschodo-południa, zkąd prześliczne widoki na Węgry i Tatry — od ywając podróż tędy, idzie się na halę Bolicę. Tak od Czarnej hali jak i do Bolicy, można się jeszcze dostać na góralskich koniach. Ciepłe burki, chleb, coś z mięsa, wino lub wódka, herbata, a w reszcie mapa, są niezbędnemi w tej wycieczce. Co do tej ostatniej, to myślę, ze bez niej nawet przeczytanie mego listu nie będzie pożytecznem.

Z pociechą wyznać przychodzi, że teraz kraj zwraca na siebie powszechną uwagę — i tak, co do Wadowskiego, jest doskonała, obszerna, teraz wydana przez wiedeńskie bióro geograficzne mapa katastralna — p. J. Szwarc, członek izby handlowej krak. objeżdża obwód, w celu zbadania produktów handlowych, fabryk i wyrobów — p. Brzeziński, profesor mechaniki w instytucie technicznym krak., bawi w okolicach Suchej, zastanawiając się nad machinami w fryszerkach i wacowniach żelaza — pana Zeisznera, profesora uniw. oczekują w kilku punktach ważnych pod względem geologicznym i kopalnianym, gdzie już zapewne przybył. Wreszcie p. Berdau zastanowił się nad roślinnością, a ja zbieram daty archeologiczne. Rezultata tych badań zespolone, rzucą światło na wszechstronne obejrzenie kraju — a połączone z rządowemi statystycznemi wykazami, które ogłasza gazeta Lwowska, pozwolą nam znać i rozumieć własną ziemię, jej zabytki i bogactwa. J. Ł.

Jodłowa. R. 1659.

Jan Kazimierz daje Aleksandrowi Brzeżańskiemu pozwolenie na ustąpienie wybraniectwa Samuelowi i Barbarze Janiszowskich.

(Dokończenie. Obacz Nr. 27 Dodatku tygodniowego.)

Promitten(tes) pro Nobis et Ser(e)n(issi)mis Succ(esso)ribus N(ost)ris, non esse Nos praedictos G(ener)osos Con(iu)ges ab vsu et pacifica dictae Scultetiae | possessione quousq(ue) alteruter eorum viverit amoturos, neq(ue) amouendi p(otes)tatem cuipiam daturos, sed saluum et integrum Jus advitale ipsis am|bobus in solidum conseruaturos, quod et Ser(e)n(issi)mi Succ(ess)ores N(ost)ri p(rae)stabunt. Ratione cuius advitalitatis praefati G(enero)si Janiszowscy Con(iu)ges | seruitium bellicum in quavis Reipub(licae) necessitate de Lege et consueto p(rae)stare tenebun(tu)r. Juribus N(ostr)is Regalibus, Eccl(esi)ae Catholicae ac Rei|pub(li)cae salvis. In cuius rei fidem p(raesc)ntes manu Nostra subscripta, Sigillo Regni communiri iussimus. Datum **Gedani** Die XXIV | Mensis Decembris Anno Domini **MDCLIX** Regnorum N(ost)rorum Poloniae XI Sueciae vero XII Anno. |

Przypisek z prawej strony

Consensus ceden(di) Scultetia Jodłouiensi G(ener)oso Ale|xandro Brzezanski in personas Generosorum | Samuelis et Barbarae Janiszowskich Coni(ug)um.

(propria) Podpis z lewej strony

Joannes Casimirus Rex

Podpis z prawej strony

Steph(anus) Hankiewicz Secr(etariu)s Reg(i)ae M(ajes)t(a)tis mp.

Przyrzekamy przytem Naszem i Najjaśniejszych Następców Naszych imieniem, iż przerzeczonych Szlachetnych Małżonków od używania i spokojnej pomienionego wybranictwa posiadłości, jak długo którebądź z nich żyć będzie, ani sami nie usuniemy, ani nikomu do usunięcia ich mocy nie damy, lecz obojgu prawo dożywotnie nienaruszenie i w całości trwale zachowamy, co też Najjaśniejsi Następcy Nasi uczynią. Z tego dożywocia przerzeczeni Szlachetni Janiszowscy małżonkowie obowiązani będą pełnić służbę wojenną w każdej Rzeczypospolitej potrzebie, według prawa i zwyczaju, przyczem całość praw Naszych królewskich, kościoła katolickiego i Rzeczypospolitej zastrzegamy. Na co dla lepszej wiary niniejsze własną ręką podpisawszy, pieczęcią koronną stwierdzić kazaliśmy. Dano w **Gdańsku** *dnia 24go miesiąca grudnia roku* **1659**, *panowania Naszego w Polsce w 11tym, a w Szwecji w 12tym roku.*

Zezwolenie ustąpienia wybranictwa Jodłowskiego szlachetnemu Aleksandrowi Brzeżańskiemu na osoby szlachetnych Samuela i Barbary Janiszowskich małżonków.

Jan Kazimirz *Król*

Stefan Hankiewicz Królewskiej Mości Sekretarz ręką swą.

Na środku między podpisami wyciśnięta pieczęć koronna na papierze w rozpostartym pod spodem wosku czerwonym.
Według oryginału.

We Lwowie 10go czerwca 1855. Wolański Fr.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. Drukarni rządowej.